

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

Demonstratio Quinta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

rum censetur reprobatus; ut per *Can. Pernitiosam XIII. q. 2. Geminianus hic.* Paria habet Cardinalis Zabarella, in *Clem. attendentes de Statu Monach. V. illas.* Nota, inquit, quod *Canonica Seculares non sunt approbata...*

Est autem, secundum *Lau. Status earum periculosus. arg. c. Mulieres. de Judic. in 6.* (ubi dicitur, quod *Mulieres vagari non convenit, NEC VIRO- RUM COETIBUS IMMISCERI*) PROPTEREA [en causam denegatae appro- bationis, mixturam Virorum] *Papa non approbat; sed permittit.* Paria habent plures alii, quos brevitatis ergo omitto.

Usque adeo Pontifex non exceptit a dispositione Capituli *Indemnitatibus* Cano- nissas extra Communitatem, & cum Canonicis permixtim viventes; ut solum Communitatis Desertrices, & maxime illas, quae Canonicis sociatae essent, eadem perstringat.

Ergo si caput *Indemnitatibus* agat de Canonissis, quas Pontifex expressè non approbat; aget de illis, quae vitam singularem agunt; maxime autem de iis, quae cum Viris in idem Capitulum coeunt. Et hoc est quod quartò erat demon- strandum. Ob quam etiam Demonstrationem, si bene penetretur, quivis Ale- xophilus, Victrici Veritati

Io magnà voce Triumphe! canet. (a)

Atque haec Demonstratio potissimum pro Collegiis Canonissarum mixtis dispo- sitioni Capituli *Indemnitatibus*, vindicandis deservit, sicut & sequens.

CAPUT V.

Demonstrationem deducit quintam.

DEMONSTRATIO QUINTA.

SI omnes Authores, ne unico excepto (qui quidem considerari mereatur) do- ceant Collegia Canonissarum *mixta* ad dispositionem *C. Indemnitatibus* pertinere; uique eò pertinent. Atqui &c. ergo &c.

Major iterum certa est, & moraliter evidens; nam *tunc etiam* (verba sunt Eru- ditissimi Jacobi Wex in *Ariadne Carolina* part. 1. tab. 3. in animadvers. num. 2.)

Num. 34. *censetur certò & clarè constare de sensu Legis, & mente Legislatoris; quando circa*
Quòd om- talem materiam OMNES, aut FERE OMNES interpretes Authores con-
nes, vel ferè veniunt, cum tot peritis in arte sit firmiter credendum, & adherendum. Suar. L.
omnes te- 6. de LL. c. 1. König de constit. n. 22. Braun in Jurisprud. c. 3. §. 2. n. 15.
nens, mo-
raliter cer-
sum est.

Minor etiam evidentissima moraliter est, tum ex hoc argumento negativo, quòd

Advo-

(a) *Ovid. Lib. 4. Trist. Eleg. 2.*

Advocati partis adversæ omnino quinque , toto hujus litis tempore ultra decennium , ut audio , Romæ ventilatæ , post excussas omnes Bibliothecas nullius unici Autoris , præterquam qualem qualem Wamesii sententiam allegare potuerint. Quomodo autem hic ne audiri mereatur unicus Wamesius, patebit infra.

Tum ex argumento positivo , quò quotquot reperiri hæcenus potuere Autores, Antiqui, Novi, Novissimi, Germani, Belgæ, Lotharingi (apud quas tres nationes Canonice Seculares tantùm dantur) Itali, Hispani, Galli, cæterique Universi, uno ore clament , mixta Canonissarum Secularium Collegia circa Electionem Abbatissarum ad *Caput Indemnitatibus §. penult.* pertinere, eis que tam Sacrum Rotæ Romanæ Tribunal cum Sacrà Congregatione , quàm Principes Germaniæ Universitates conspirent consonentque , ut jam nunc distinctis Paragraphis comprobabitur.

Num. 35.
Omnes
A.A. Collegia mixta
Capiti Indemnitatibus sub-
jiciunt.

§. PRIMUS.

Autores Veteres ad C. Indemnitatibus mixta Canonissarum Collegia referentes.

Et Vetustate primus in Scenam prodeat , Veterum Canonistarum Alpha , & primarius Libri sexti , adeoque Capituli *Indemnitatibus* Glossator Joannes Andreæ. Quàm manifestè , quàm sæpe Collegia mixta dispositioni Capituli *Indemnitatibus* supponit. In Novellâ ita in hoc ipsummet *Capitulum Indemnitatibus* fatis festivè scribit : *CANONICI SECULARES, QUI ETIAM TALIBUS* (scilicet Canonicibus , de quibus *C. Indemnitatibus* agitur) quandoque *PERMISTI*, ut in *Decretali dilecta. de Majoritate & Obed. in princ. &* quandoque ibi , quandoque hic recitavi illud elegans dictum *Abbatissæ talis* [Scilicet ad *C. Indemnitatibus* spectantis] publici Collegii , quæ cum Principi querenti de numero Collegii respondisset : *Canonicos esse viginti , & Canonicas quadraginta ; & Princeps dixisset numerum debuisse converti ; & quia melius sufficiebant viginti Feminae quadraginta Viris , quàm è converso ; secundò respondet : Salvâ ipsius reverentiâ , fuisse optimè ordinatum , ut scilicet pro viginti Canonicis essent viginti Canonice ; reliquæ viginti essent pro hospitibus ; quo responso letatus Princeps , concessit illi gratiam , quàm petebat.* An non , qui hanc Historiolam ad *C. Indemnitatibus* denarrat , manifestè , ipsoque actu Collegia mixta de quibus ibi Sermo est , ad *Cap. Indemnitatibus* refert ?

Num. 36.
Imprimis
A.A. veteres,

Ut Joannes
Andrea,
narrans le-
pidam de
Canonissis
Historio-
lam.

Idem *Juris Monarcha* , in *c. Dilecta. de Majorit. & Obed. in princ.* ita scribit : *In aliquibus talibus Ecclesiis, scilicet Secularium Canonissarum, habent & Canonicos, qui licet à Mulieribus habeant Chorum divisum, simul tamen conveniunt in Processionibus, & utinam non in latebris &c.* Quod autem Joan. Andre has ipsas

Canonissas quibus de agit *C. Dilecta. de Major. & Obed. referat ad C. Indemnitatibus. §. penult. de Election. in 6.* ipse apertissimè fateretur in *Clem. Attendentes. de Statu Monach. V. Canonica Seculares.* ibi : *de his de Elect. C. Indemnitatibus. §. pen. in 6. & Not. XII. q. ult. & de Major. & Obed. C. Dilecta.* Ducem suum & Primpilum sequitur tota interpretum Schola, vel explicitè, vel implicitè. Explicitè inter ceteros *Andrea* penè geminus, magnus ille *Geminianus*; dum in *C. Indemnitatibus. §. penult.* ità discurrit : *Quero an cum istis Mulieribus possint esse Canonici Seculares? dicit Joannes Andrea quòd quandoque habitent permistim & remittit ad notata per se in C. Dilecta &c.*

Geminianus,

Zabarella.

Explicitè Cardinalis Florentinus, eruditissimus Zabarella in *c. Dilecta. de Majorit. & Obedient.* ibi : *Nota quòd Abbatissa quandoque habet Clericos sua Jurisdictioni Subjectos, & dicit Hostiensis, quòd quandoque habet Canonicos, qui licet à Mulieribus habeant Chorum divisum, simul tamen conveniunt in Processionibus, & utinam non in latebris, & infra : Nota de Canonicabus. De hoc in Gloss. 2da, & de Electione, Indemnitatibus in fin. L. 6. transmittit, ne nimium effluam, veteres alios, qui explicitè idem docuerunt. Et ad plenum nobis triumphum sufficient hi Triumviri.*

Implicitè id autem ex Veteribus ii omnes tenent; qui CANONISSAS, aut ad *c. Dilecta. de Majorit. & Obedientia.* (ubi *Canonicabus* Clerici, vel *Canonici* fuerunt permisti) aut ad Canonem *Pernitiosam XXVIII. q. 2.* (ubi prohibetur ne *Canonissa* cum *Canonicis* in eodem Choro conveniant) referre solent; quorum numerus est penè innumerus. Ex ultimis aliquos recensui Num. 7.

§. SECUNDUS.

Authores Germani, Belga, & Lotharingi, qui Collegia Canonissarum mixta Capitulo Indemnitatibus subjiciunt.

Num. 37.
Dein Germani;

Nemo unquam Germanus (ut à Gente Imperatoriâ Ordinar) vel somniavit, mixta Canonissarum Secularium Collegia dispositioni *C. Indemnitatibus. §. penult.* esse subtracta. Contrarium uno ore vel explicitè, vel implicitè asserunt Authores Germani Omnes; qui cum præ oculis videant plurima, & præstantissima Collegia esse mixta; tamen sinè omni distinctione, & respectu omnia Capiti *Indemnitatibus* subdunt.

Num. 38.
ut Bruno Neusser.

Apertissimè *Bruno Neusser*, Germanus, & rerum Germanicarum si quis alius pergnarus in *Polyanthea disp. 145.* [ubi ex Professo de *Canonissis Sæcularibus* tractat]

tractat] Mixta æquè ac simplicia Canonissarum Collegia dicto C. *Indemnitatibus* subjicit; nam postquam Num. 5. expressè mentionem fecisset de Collegio Canonissarum Thorensium, acturusque esset Num. 13. de Collegio Canonissarum Willichianarum, Num. 10. hæc formalia loquitur: *RESPONDEO decimò NB. VELUT CERTUM, ELECTIONES ABBATISSARUM IN HIS ECCLESIIS Canoniarum debent fieri juxta formam præscriptam à Bonifacio VIII. C. Indemnitatibus.* Itane verò Doctissime Bruno *VELUT CERTUM*: ergone *velut certum*; quod Collegium Thorense, quod Willichianum substent dispositioni C. *Indemnitatibus*? At mixta sunt, ut tu optimè nôsti, & infra patet ex Num. 166. & Num. 167. at tempore Brunonis Neusser somnium illud, quod nuper partis adversæ Quinquéviri, de Collegio mixto Juris communis dispositioni subtrahendo somniarunt necdum erat somniatum. Rectè respondit Neusser: *VELUT CERTUM* &c. cum tota Antiquitas ità sentiat, ut nemo ex recentioribus cum ullo vel creperè probabili fundamento dissentiat.

Apertissimè Collegia Canoniarum Secularium mixta ad C. *Indemnitatibus* refert *Wagnerec*, & ipse Germanus, nam scribens in C. *Indemnitatibus* ait: de *Canonissis dicemus infra Clem. Attendentes de Statu Monach.* & reverà in *Clem. Attendentes. in Exegesi V. Canonica Seculares* sic habet: *Nota: in Germaniâ, & Belgio esse Ecclesias Collegiatas, seu Collegia Nobilium Feminarum, quæ solent dici Canonica Seculares, ut Lindavia, Bucchovia, Ratisbona, & Essa.* Ergo *Wagnerec* apertissimè Collegia ista ad C. *Indemnitatibus* refert. Jam autem constat mixtum esse Collegium *Essense* (germanicè *Essen*) sive *Essendiense*, olim *Affindinense*; ut patet infra Num. 40. & duo *Ratisbonensia*. Vide Num. 164. Ergo *Wagnerec* apertissimè Collegia mixta refert ad C. *Indemnitatibus*. Quid mirum? tempore *Wagnerecii* necdum nata erat, futilissima exceptio de Collegio mixto.

Num. 39.
Wagnerec.

Apertissimè Collegia Canonissarum Secularium mixta Capiti *Indemnitatibus* subjicit *Jacobus Wex*, & ipse Germanus, olim Professor Publicus in Universitatibus Oenipontana & Ingolstadiensis, qui *Atiadnen suam Carolinam* editam Augustæ Vindelicorum, Anno 1708. Osnabrugi in loco Abbatie *Freckenhorstensi* vicinissimo composuit: in quâ parte 4. *Decad. 1. casu 1. num. 4.* Capitulum *Indemnitatibus*, indiscriminatim ad omnia Canonissarum Secularium Collegia, simplicia, & mixta porrigi, cum docuisset his verbis: C. *Indemnitatibus* 43. de *Elect. in 6. ubi expressè etiam ad CANONISSAS ILLUD EXTENDEBATUR*, subjungit Num. 50. *hactenus dicta non mediocrem lucem accipere possunt ab Exemplo, & usu plurium aliorum ejusmodi Canonissarum Collegiorum in Germania sitorum; è quibus adhuc usque tempora valde vigeat à me NB. non ita pridem oculis inspectum, s Nobilissimum, & Antiquissimum simile Collegium Canonissarum Essendiense, s vicinum Diœcesi Monasteriensi &c. &*

Num. 40.
Wex.

infra

infra : *Abbatissa illius loci liberè eligitur* NB. à CANONISSIS SIMUL & CANONICIS, ne dubites esse Collegium mixtum. Nempe non dubitat hic Author Collegium *Essendense*, etsi suismet oculis coram inspexisset, & vidisset esse mixtum (ut cætera) sive *simplicia* sive *mixta* Capitulo *Indemnitatibus* cum omnibus Doctoribus subijcere, explosâ singularissimâ *Wamesii* opinione, an aberratione ?

Num. 41. Apertissimè Collegia Canonissarum mixta ad *C. Indemnitatibus* refert *Petrus Leurenus*. *Leurenus* pariter Germanus, Universitatis *Trevirensis* Doctor, & diutissimus apud *Monasteriensis* Juris Canonici & Theologiæ Professor publicus, qui *Monasterii Westphalorum* Urbe ne tribus milliariibus *Freckenhorsto* dissitâ, (ubi cinctus erat plurimis Collegiis mixtis, scilicet *Borghorsteni*, *Eltinensi*, *Essendensi*, *Freckhorsteni*, *Herisienti*, *Vredensi* &c.) circa annum 1704. scribens, postquam in *Foro Beneficiali part. 2. quest. 2. num. 3.* egisset de iisdem Canonissis, de quibus agunt *Jacob. de Vitriaco* & *Thomasinus*, numero 4 subdit : *Harum Canonissarum &c. mentionem facit Bonifacius VIII. C. Indemnitatibus de Elect. in 6. ubi etiam jubet, ut earum Abbatissa sit* NB. ANNORUM SALTEM 30. jam autem evidens est *Jacobum de Vitriaco* agere de Collegiis mixtis. Vide nostrum Num. 3. ibi : *Sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter Canonici Seculares &c.* evidens quoque est *Thomasinum* agere de Collegiis mixtis vide Num. 53. ibi : *Ejusmodi sunt adhuc celeberrima Canonissarum Nobilium Carnobia apud MONTES &c.* & Num. ibi : *Addit Diva Gualtrudis & Canonicos aliquot.* Ergo & *Leurenus* Collegia mixta ad *C. Indemnitatibus* adstrinxit; necum, si adhuc viveret, irrisurus ineptissimam *Advocatorum Westerholicorum* de Collegiis mixtis *Exceptiunculam*.

Num. 42. Apertissimè Collegia Canonissarum Secularium mixta ad *C. Indemnitatibus* retulit *Claudius Lacroix*, etsi nomine Gallus, Patriâ & Professione Germanus, Universitatis *Coloniensis* Doctor celeberrimus; qui cum *Leurenio* *Monasterii Westphalorum*, in vicinâ *Freckenhorstensi*, & diutissimè habitavit & docuit, editusque est Anno 1707. Is namque in *Theologia Morali* L. 4. num. 229. cum egisset de Canonissis, de quibus egit *Neusser*, & *Zypæus*, subjungit : quod de illis faciat *Mentionem Bonifacius VIII. C. Indemnitatibus de Election. in 6. ubi statuit, ut earum Abbatissa sit Annorum 30.* maluit *Lacroix* in via communi ambulantes, *Neusserum*, *Zypæum*, aliósque, quàm deviantem sequi *Wamesium*.

Num. 43. Apertissimè Collegia Canonissarum mixta ad *C. Indemnitatibus* refert *Speidelius*, etiam Germanus, & Juris tam privati, quàm publici callentissimus, dum in *Speculo s. Abt und Abtissinnen*; postquam de *Abbatissis Sacri Romani Imperii Principibus*, & nominatim de *Abbatissa Essendensi* pertractâisset, generaliter de omnibus inculcat : *Sciendum, quod Abbatissa secundum C. Indemnitatibus de Elect. in 6. triginta annorum esse debeat.* Et tamen scit tota *Germania*, quod *Canonissarum*

Canonissarum Essendiensium Collegium sit mixtum. Patet id etiam ex Num. nostro 40. ibi: *Abbatissa illius loci liberè eligitur à Canonissis simul & Canonicis. Et ex Decis. Rotæ in Essendiensi Jurisdiction. 28. Junii 1717. coram Bona Memor. Cerro.* Et quidem illic præter plurimas Canonissas, quæ Principum, quæ Comitum sanguine natas, omnino viginti sunt Canonici, ut inde nuperrimè mihi scriptum est.

Scilicet ignoravit Speidelius Juris omnis consultissimus novitium illud, & hesternum Dogma, an Phantasma? quo Advocati Westerholtici persuadere orbi conantur, Collegia Canoniarum Secularium mixta Dispositioni Capitis *Indemnitatibus* haud esse obnoxia. Sat quoque apertè innumeri alii in diversissimis Universitatibus Doctores & Professores Germani Collegia mixta ad *C. Indemnitatibus* reulerunt, dum ipsi optimè gnari, quòd pleraque omnia, & præstantissima quæque Canonissarum Collegia, quibus illi ab omni latere circumcincti scribebant, MIXTA SINT (ut liquidò docebit hujus Operis Pars 2da à Num. 150.) nihilominus generatim illimitatè & indistinctè omnia Canonissarum Collegia Capiti *Indemnitatibus* subjecerint; nam si illi censuissent, excepta esse mixta, ratio doctrinæ exigebat, ut cum pleraque omnia & præstantissima Collegia sint mixta, moneant ea haud spectare ad *Cap. Indemnitatibus*: quòd cum nemo unus fecerit, signum est, quòd nemo unus senserit cum Advocatis Westerholticis. Qui hoc solo prudentiali argumento victi, nisi Vitiligatores sint, herbam Veritati, ut porrigant, sicut decens, ita justum foret; & ausim equidem quantovis pignore certare, nullum ex tot Germanis Doctoribus & Jurisconsultis productum iri, qui eò vel audaciæ, vel potiùs ignorantia prolapsus fuerit, ut Collegia Canonissarum mixta, Capiti *Indemnitatibus* subtractum iret.

Cæterum ex illis, qui universaliter & irrestrictè omnia Canonissarum Secularium Collegia Capiti *Indemnitatibus* asserant, sunt magni Germaniæ Canonistæ.

Layman celeberrimus Universitatis Dilinganæ quondam Professor, in *C. Indemnitatibus* §. supradicta de Election. in 6to.

Pirrhing exactissimus Juris Canonici totius Interpres L. 1. tit. 6. de Election. n. 426.

Wistner utriusque Juris consultissimus L. 1. Institut. Canon. tit. 6. n. 249.

Arnoldus Corvinus de person. Ecclesiastic. L. 3. tit. de Canoniss. n. 5. c. 6.

Pichler in Candidat. Jurisprud. Sacr. L. 1. tit. 6. n. 78. in fine.

Schmalzgruber Jur. Eccl. part. 2. tit. 6. n. 89.

Schmier L. 1. tractat. 3. c. 1. sect. 6. §. 3.

Taceo innumeros alios Germanos. Præterire tamen hic nullatenus possum duo præstantissima, clarissima, & ad plenam victoriam se solis suffectura, Principum totius Germaniæ Universitatum, nimirum *Coloniensis* & *Trevirensis* Responso, nuperrimè in formâ authentica data, & à me infra ad calcem hujus Opusculi exhibenda:

E

Num. 44.
Nemo unus
Doctor
Germanus
Collegia
mixta à C.
Indemnitatibus
eximit;

Sed eadem
omnes ei-
dem C. sub-
jiciunt: no-
minatim
Layman,
Pirrhing,
Wistner,
Corvinus,
Pichler,
Schmalz-
gruber,
Schmier.

Num. 45.

Idem faciunt duo principes socii Germani Universitates: Electoralis Colonienfis. Electoralis Trevirenfis.

hibenda: in his Binæ illæ Florentissimæ & numerosissimæ Universitates, per Facultates suas Canonicas, & Juridicas ad interrogata uno ore ita respondent:

QUÆSTIO I. An Canonissarum Secularium singulariter extra Communitatem habitantium, & cum Canonicis Secularibus Capitulum constituentium Abbatissa debeat esse triginta annorum juxta C. Indemnitatibus 43. §. Supradicta de Election. in 6.

Respondent affirmativè.

QUÆSTIO II. An id ita MORALITER CERTUM SIT & EVIDENS, ut nemo rectè contrarium docere, consulere, vel judicare possit?

Respondent affirmativè.

Quid ad hæc cum suo singulari, cum suo heteroclitico, cum suo, quod humanum est, errante Wamesio Advocati Westerholtici? an mutire, an hiscere adhuc audent contra unanimem & concordem sententiam binarum Universitatum? Certè idem, si interrogentur, omnes Germaniæ, de Canonissis præcipuè informatae, respondebunt Universitates. Idem omnes totius orbis Universitates, si de Canonissarum sibi fortè incognitarum statu ex Historicis, Veteribusque ac modernis Jurisconsultis rectè sentiant, respondere cogentur. Quin hoc ipsum individuale Freckenhorstense mixtum Collegium Autor domesticus Boichhorstus invitâ S. Erphonis paginâ 90. ad C. Indemnitatibus refert. Vide Num. 97.

Num. 46. Imò ipsum individuale Collegium Freckenhorstense ab Autore domestico Boichhorsto ad C. Indemnitatibus refertur.

Sed à Germanis ad Belgas, Germanorum progeniem, moveamus gradum. Sanè Belgium (Si à Wamesio præscindas) totum nostrum est. Et verò, quàm non apertè à nobis stat Belgicorum Doctorum Primas Officialis, Archidiaconus, & Vicarius Generalis Antwerpensis, de rebus Belgicis, si quis alius, instructissimus, & suæ patriæ Autor Classicus Franciscus Zypæus! is profectò tum L. 3. Consult. Canonica, de Regular. Consult. 7. de Canonissis Secularibus, um. 1. tum

Num. 47. Germanis conspirant: Belgæ.

Juris Pontifici. Nov. L. 3. num. 6. ea scribit, quæ sola litem hanc decidere, & partis adversæ errori nigrum possint præfigere Theta. Nam loco primo sic habet: Pluribus utriusque Germaniæ locis talia Collegia, scilicet Canonicarum Secularium sunt fundata. ET COLLEGÆ (huc aures! huc oculos! huc mentem adverte Lector!) ETIAM UTRIVSQUE SEXUS PRÆBENDAS POS-

Num. 48. nomina- tam Zypæus.

SIDENT. Pergit num. 2. Abbatissa, quæ COLLEGIUM CAPUT EST (an non mixti?) CLERICOS & CANONICAS suspendit C. Dilecta de Majorit. & Obed. solenni modo ex Juris dispositione, sicut alia veri nominis Abbatissa ELIGI DEBET C. Indemnitatibus §. penult. de Elect. in 6. Audite! audite Falsitatis Patroni! & discite, quòd in Collegiis, ubi Collegæ etiam utriusque Sexus Præbendas possident, ex solenni Juris dispositione &c. Abbatissa eligi debeat C. Indemnitatibus. Quid clariùs? quid aptiùs? quid stringentiùs pro Veritate afferri possèt, quàm testimonium tanti Viri, toto Belgio celeberrimi, & quòd simul Officialis, Archidiaconus, & Generalis fuerit Vicarius, summè practici? Sed

Sed haud sufficit Zypæo suam hâc super re sententiam semel expressisse; eandem repetit *Libr. 3. Juris Pontif. Nov. num. 6.* dum scribit: *Nivellense porro Collegium à Paschali II. brevem vitæ formam habet, sub vitâ tamen communi; sed Anno 1136. Lotharius Imperator bona dividit: partem Hospitali, alteram Abbatissa, tertiam Congregationi 72. Fratrum & Sororum (an non Collegio mixto?) attribuit. IN ELECTIONIBUS hujusmodi Abbatissarum (nempe quæ præsent Collegio mixto, quæ præsent Canonicabus & Canonicis dimissâ communitate divitum habitantibus) Bonifacius VIII. etiam earum statu non approbato Decreta in Canonicis Electionibus præscripta jubet servari C. Indemnitatibus de Elect. §. pen. in 6.* Et erit, qui post tam clara Testimonia gannire adhuc audeat, mixta Collegia dispositionem Capituli *Indemnitatibus* respuere? dum autem candide Lector hic vides Collegium Canonissarum *Nivellense* ab Eruditissimo Belgâ Zypæo expressè subdi Capitulo *Indemnitatibus* (quod etiam unâ cum MONTENSI eidem Capitulo signantissimè subjicitur; tum à Corvino à Belderen de Person. Ecclesiast. L. 3. tit. 3. de Canonissis num. 6. ibi: *Habent Capitula Canonicarum Montensium & Nivellenarum à Sede Apostolica Privilegia, & eod. Num. in hujusmodi Abbatissarum Electionibus Papa Bonifacius IX. jubet etiam earum non approbato statu Decreta in Canonicis Electionibus præscripta servari C. Indemnitatibus &c.* tum à Vanespen infra Num. 51.) ride & explode hâc per transennam figmentum illud & idolum, quod Pentandri Westerholtici in *Restriktu Fact. & Jur. in tertiâ Propos. à num. 36.* lepidè confingunt; dum MIXTUM COLLEGIUM Montente lubentes Capitulo *Indemnitatibus* permittunt; mixtum autem Nivellense, Andloviense, Secaniense, Coloniense in Capitolio eidem subtrahunt. Quasi verò Montibus sint duo integra Capitula adæquatè inter se distincta, alterum Canonicorum, Canonicarum alterum; sed sciant Adversarij (ut errare dediscant, aut fingere desistant) in Collegio Montensi, sicut in aliis omnibus omnino mixtis, esse duo Capitula *partialia & inadæquata*, unum Canonicarum, alterum Canonicorum, quæ simul conficiant unum *adæquatum & totale*. Discant id à Myræo L. de Canonic. c. 26. in Rubricâ. Ibi: *S. Waltrudis Collegium Montense Canonicorum & Canonissarum in Hannonia dicit Collegium in singulari; ergo unum est, non COLLEGIA in plurali. Dicit Collegium Canonicorum & Canonissarum, ut scias in unum Collegium confluere Canonissas & Canonicos. Sed volentibus Veritatis Solem obscurare, ex quâvis materiâ trahuntur umbracula, fabricantur nubes & nebulae; sed in viam, & ad Doctores Belgas revertamur.*

Num. 49
Et quidem
duobus in
locis.

Num. 50.
Incidenter
hîc quoddam
Figmentum
Adversario-
riorum ex-
ploditur.

Vanepen pariter Belga, Professor Lovaniensis celeberrimus, Antiquitatis per-
scrutator diligentissimus, à scientiâ Juris Canonici, utinam non etiam à Factione
Jansenisticâ, toti orbi litterato notissimus, Materiam de Canonissis ex professo
tractans in J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2. postquam Num. 11. expressissimè egisset
de Collegio Canonissarum Nivellensi, dixissetque, quod Anno 1059. prædia

Num. 51.
Zypæo Bel-
ga Belga
conjonat
Vanespen.

Num. 52.
Et his Mussipontanus
è Lotharingia Professor Petrus
Georgius Tholosanus.

illius fuerint divisa in Xenodochium, in Beneficium Abbatissæ, & NB. in Præbendas 72. Fratrum & Sororum. Et postquam Num. 12. perstrinxisset breviter Collegium Monasteriense S. Petri, 15. Canonicarum & 10. Canonicorum, Num. 15. subjungit: *De his Canonicabus Secularibus seu vitam singularem agentibus agit C. Indemnitatibus 43. §. pen.* Ergo & hic Belga, qui usque in summam senectutem Lovanii in medio Belgicarum Canonissarum docuit & scripsit, apertissimè Collegia mixta Capiti *Indemnitatibus* subjecit. Contentus his doctissimis Belgii Duumviris, taceo alios Belgas, & ad Lotharingos propero. Quos inter eminet Universitatis Mussipontanæ inter Lotharingos Decus immortalis, publicusque Professor Georgius Tholosanus, Author ab editis pluribus Libris clarissimus. Is in Syntag. speciali totius Juris Ecclesiast. edito Anno 1595. libr. 2. tit. 9. c. 5. num. 6. ita ait: *Sunt Canonici, qui Præbendam habent in Ecclesiâ Collegiatâ Seculari, sunt & Canonice Seculares, ferè ejusdem considerationis.* Hæc in contextu; ubi ad marginem in Notis addit hæc notatu dignissima Verba: **DE CANONICIS NB. UTRIUSQUE SEXUS SECULARIBUS** in *Clem. 2. §. illas quoque, de statu Monach. C. Indemnitatibus de Elect. in 6.* subintellige: *agitur.* Et maneat altâ mente reposita verba illa: *De Canonicis utriusque sexus Secularibus C. Indemnitatibus de Elect. in 6. §. agitur;* nam illis tota præsens controversia clarissimè deciditur. Vide sis ex hoc §, quàm pulchrè inter se principes Germaniæ Universitates, quàm bellè diversarum aliarum Germanicarum Universitatum publici Doctores, unâ cum Belgarum & Lotharingorum Jurisconsultissimis Viris in id conspirent, quòd Collegia Canonissarum Secularium mixta subjaceant Sanctioni Capitis *Indemnitatibus*. Et sanè, quia Germani, Belgæ, Lotharingi, dum de Canonissis Secularibus scribunt, materiam tractant sibi solis propriam, sibi solis ob oculos positam, adeoque notiozem; illis hac in re credendum magis, quàm cæteris omnibus Nationibus ex auditu tantùm scribentibus; sicut majorem fidem Testis de visu, quàm de auditu indubitatè meretur; quia

*Segniùs irritant animos demissa per aures,
Quàm qua sunt oculis subjecta fidelibus. [a]*

Nihilo tamen fecius, ut constet hocce in puncto non Germanos solùm, Belgas, & Lotharingos, sed Orbem eruditum conspirare universum, diversissimos diversarum Gentium exterarum Doctores in medium proferam. in hoc inter se minimè diversos, quòd uno ore doceant, Collegia Canonissarum mixta jure Capitis *Indemnitatibus* regulari.

[a] Horat. de Art. Poët.

§. TER-

§. TERTIUS.

Autores exterarum Gentium mira consensione Canonissarum Secularium mixta Collegia Capiti Indemnitatibus subjicientes.

A Domesticis ad externos perrecturus Doctores, statim in vicinam Galliam, quæ ex propinquo de circumfusis in Germaniâ Belgio & Lotharingiâ Canonicabus præ cæteris procul disitis gentibus rectius sciet judicare; nunc jam digredior. Et ecce continuo illic mihi occurrit Antiquarius, omnibus numeris absolutus. Nomen ei Thomasio: qui in *Veter. & Nov. Eccles. disciplin. part. 1. L. 3. c. 63.* Apertissimè Num. 6. agit de Collegiis Canoniarum mixtis. Ibi: *Circa annum Christi millesimum, ducentimum, & vigesimum scribebat Jacobus de Vitriaco floruisse Canonicas Seculares in Brabantia, Germania, & Hannonia .... in usdem Ecclesiis esse NB. Canonicos, Canonicasque simul affuisse Choro, & subdit ejusmodi sunt adhuc celeberrima Canoniarum Nobilium Cænobia apud Montes, Malbodium, & alibi.* Idem Author num. 3. rotundè edicit: *De his agere Bonifacium VIII. in 6. L. 1. tit. 6. cap. 43. addit: jubet Pontifex, ut earum Abbatissa annorum sit saltem triginta, eligaturque eodem omnino modo, quo Abbatissæ Regulares.* Si autem DILUCIDE DE HIS, ut Montensi, Malbodiensi, aliisque Cænobiis sive Collegiis agat Bonifacius C. *Indemnitatibus*; DILUCIDE illic agit de Collegiis mixtis; nam in aprico & confesso est, quod Collegia, Montense, Malbodiense sint mixta. *vide infra num. 156. & num. 154.* Sed quod eruditissimo huic Gallo, totique Orbi erudito solis instar DILUCIDUM est, id Antagonistæ quæsitis unde unde tenebris obnubilare operosè, etsi infructuosè, laborant. Confer hic verba Thomasi illa: *De his agere Bonifacium.* & verba Neusseri supra num. 38. *Respondeo decimò VELUT CERTUM, Electiones Abbatissarum in his Ecclesiis debent fieri juxta formam præscriptam à Bonifacio VIII. c. Indemnitatibus & c. & non dubitabis CERTA, & DILUCIDA potius cum Neussero, Thomasio, totoque docto mundo; quàm quisquillas, apinas, gerras, & manifestas Falsitates cum Adversariis amplecti.*

Audivimus ad ipsiusmet *Veritatis* notas pulchrè pro nostrâ sententia *cantantem Gallum*; concinunt ei non solum tota Gallia, sed & Italia, Hispania, Lusitania, & reliquus Orbis.

Audiat ex Italis Practicorum Primipilus, & Curie Romanæ Phosphorus Pyrrh. Corradus isin *Prax. Beneficiar. L. 1. c. 5.* postquam dixisset n. 140. *Licet*

Num. 53.

Autores
exterarum

Gentium
idem sen-
tiant:

Nomina-
rim è Gal-
lia Thoma-
sius, An-
tiquarius
Optimus;

Num. 54. *ista sine Canonica tamen non sunt probata, quia earum vita saepe malum habet*
Ex Italia finem, prout in d. cap. *Indemnitatibus*. NB. *¶* Namque plurimum habitant per-
Practico- mixtum, & num. 146. Et in pluribus locis Alemannia ubi sunt Canonici & Cano-
rum Dux, nissa facientes unum Capitulum & c. *¶* Subjungit voluisse DD. Abbreviatores in
Pyrrhus Literis ad earum Abbatissas dirigendis, quod deberet poni Clausula: per hoc non
Corradus intendit Papa approbare Statum illarum per textum c. *Indemnitatibus*. An non
per hæc verba Corradus & DD. Abbreviatores Curia Romanæ Collegia mixta
manifestè ad c. *Indemnitatibus* referunt? Referunt utique; & quidem illa mixta in
quibus *¶* Sunt Canonici & Canonissa facientes unum Capitulum. *¶* Ut & hæc
Autoritate concussum corruat Adversariorum Idolum, quod supra Num. 50.
explosimus.

Audiat ex Hispanis Alphonfus Glossator Antiquus, glossate ad Regul. 2.
Num. 55. Cancellariæ apud Chockier ad Reg. 2. p. 3 r. ubi ita supponit Collegia mixta ad
Ex Hispania c. *Indemnitatibus* pertinere; ut videatur censuisse de illis tantum, aut certè de
Al- illis potissimum capite *Indemnitatibus* agi, nam ita loquitur: *¶* Quid de Mo-
phonsus nasterio, ubi sunt Femina & Viri permisti? de quo c. *Indemnitatibus*. *¶* Supradicta
Glossator per DD. de Elect. in 6. Licet de Jure non debeant esse talia Monasteria, ut in
Antiquus c. *Definivimus*, & tribus sequentibus. Ecce Teste Glossatore, etiam alii Doctores
& illo teste, passim tradunt de Monasteriis sive Collegiis mixtis agi c. *Indemnitatibus*, tantum
passim Do- abest ut Glossator Antiquus aliique DD. mixta Collegia capiti *Indemnitatibus* sub-
ctores scri- trahant, ut etiam expressè eadem illi subijciant.
bentes in c. *Indem-*
nitatibus

Nempe ætate Antiqui Glossatoris necdum somniata erant somnia illa, quibus
Adversarii jam somniant Collegia mixta esse casum omissum in Jure.

Num. 56. Audiantur vel ex præactis, vel ex aliis Gentibus, alii.
& alii ex Nominatim Lopetz de Quindenn. q. 125. per tot. dum de Collegiis Canonissa-
præactis, rum mixtis dicit: Eadem Collegia reperiri in Germaniâ, Brabantia, Belgio,
vel aliis Hannonia, Lotharingia, Essa, Ratisbona & alibi, & de illis agi in c. *Dilecta*
Gentibus; 12. de Majorit. & Obedient. & NB. in c. *Indemnitatibus*. *¶* Supradicta de Elect.
ut Lopetz, in 6.

Audiat Vivianus in Rationali Juris Pontif. L. 1. tit. 6. in c. *Indemnitatibus*,
ibi: Et quoniam extirpare illas Canonicas in quibusdam Provinciis, præcipuè in
Num. 57. *Germaniâ* propter illarum inveteratam consuetudinem videbatur difficillimum, Joan.
Vivianus, Vangu. hic, & illas approbare non conveniebat; CUM MONASTERIA NON
DEBEANT ESSE DUPLICIA (scilicet Virorum & Feminarum) c. *Defi-*
nimus 18. q. 2. & ista Canonica saepe recipiebant Viros hospites, & officabant cum
Canonicis. Joan. Andr. hic V. postremò; ideo per hanc constitutionem, scilicet Ca-
pitis *Indemnitatibus*, providetur circa illarum Electionem ad melius quo
fieri potest. Ubi si ponderes causales illas. Cum *¶* Monasteria non debeant esse
Duplicia, & ideo per hanc Constitutionem providetur circa illarum Electionem, *¶*
mani-

manibus: quodammodo palpabis, quod Vivianus Collegiorum mixtorum Electionem capiti *Indemnitatibus* alliget.

Audiatur Halliger de Sext. Idon. Sacr. Ordinat. §. 2. num. 23. ubi dum dicit; Num. 58. quod Bonifacius VIII. præcipiat Constitutionem tuam de Electione Abbatissarum Halliger. apud Canonissas illas observari, de quibus num. 28. ait: *Quod itaque Canonica illa, quæ vulgò Seculares dicuntur, Viris admixta canere dicantur, id minime laudo, & ab Ecclesia mente alienum puto,* an non evidenter Collegia mixta capiti *Indemnitatibus* alligat? imò an non putare videtur omnia Canonissarum Collegia esse mixta? certè in simplicibus Canonissarum Collegiis non canunt Canonissæ admixta Viris.

Audiatur Cardinalis Petra, in Commentar. ad Constitut. XIV. INNOCENTII IV. Nunt. 59. Section. unic. qui num. 19. & 20. illas Canonissas ad c. *Indemnitatibus* obstringit, Cardinalis de quibus num. 23. scribit: *Canonicos Canonicasque simul unà Divinas Horas Petra, decantantes, & in Processionibus alteros alterasque tenentes latera canere narrant.* An non ergo hic agit de Canonissarum Collegiis, quæ mixta putabat, fortè ex descriptione Cardinalis Jacobi de Vitriaco supra num. 3. à nobis exhibita?

Audiatur Lambertinus de Jure Patronatus part. 1. L. 2. q. 7. princ. artic. 6. Num. 60. n. 3. ibi: *Licet ista vocentur Canonica, non sunt probata, quia illarum vita sæpe ma- Lambertini- lum habet finem. prout in d. c. Indemnitatibus. §. penult. recitat Joann. Andr. Quod nus. ut plurimum ista Canonica Seculares habitant permixtim.* Ex quibus verbis usque ad evidentiam patet, quod Lambertinus unà cum Joanne Andrea Collegia Canonissarum mixta ad c. *Indemnitatibus* obliget.

Audiantur denique ii DD. omnes, qui præter recensitos dum de Canonissis agunt, generaliter & indistinctè omnes Canonissas Seculares nullâ factâ exceptione Collegiorum mixtorum, ad Capitulum *Indemnitatibus* revocant; nam generaliter dictum generaliter intelligi debet. L. 1. §. Generaliter 1. ff. de Legat. præstand. contr. tabulas. L. ult. C. de Dotib. promiss. Everhard. in loc. de generalib. n. 2. Maximè cum AA. isti, cum ex Jacobo de Vitriaco, tum aliunde probè noverint, Canonissarum Collegia, si non omnia, certè plerâque, & potissima esse mixta, verùmque esse illud Lambertini mox. num. 60. cit. ut plurimum ista Canonissæ habitant permixtim. Hic enim dici potest, si distingui volebant, nulla Num. 61. aderat difficultas in re notâ distinguendi. Arg. L. 1. §. 11. in fin. C. de caduc. tol- Autores, lendo. L. Si rem. 29. §. ult. ff. de Evict. L. Si verò negotium 64. §. de Viro. ff. solut. qui præter- cisatos Can- nonissas: omnes ge- neraliter c. Indem- nitatibus: subiciunt.

Tamburinius de Jure Abbatissar. Tom. 4. disp. 4. n. 3.

Azor Institut. Moral. part. 1. L. 13. cap. 9. q. 5.

Signatellus Tom. 2. consult. 63. n. 1.

Hieronym.

Tamburini-
nius, Azor,
Pignatellus
Hier. Gon-
zalez, Lot-
terius, Pe-
trus Mar-
chantius,
Tonduti,
Beierling,

Hieronym. Gonzalez Gloss. 22. n. 17.

Lotterius de re benefic. libr. 1. q. 19. n. 15.

Petrus Marchant. in Resolut. Concern. Regular. casu 18. vers. Secundum igitur.

Tonduti Quest. & Resolut. Benefic. part. 2. c. 3. §. 9. n. 49.

Beierling in Theatr. vita human. litt. C. verb. Canonissa.

Sed, Ohe jam fatis est! ohe Libelle! fatis est privatorum Doctorum, quorum vel decima pars ad plenam Victoriam sufficeret. Satis est Responsorum à Florentissimis, & Principibus totius Germaniæ Universitatibus datorum per utramque Facultatem Canonicam, & Juridicam; quæ singulæ, cum sæpè ex 10. vel duodecim Præstantissimis Juris-Consultis constent, ita singulari Wamesio præponderant; ut illius Authoritatem omnino elevent, imò annihilent; nunc

Paulò Majora canamus. (a)

Num. 62.
Rota &
Congre-
gatio, in
causa Col-
legii Mun-
sterbil-
sentis, ex-
pressè resol-
verunt,
Collegia
mixta ad
c. Indem-
nitatibus
spectare.

Et à privatorum Doctorum placitis, à Florentissimarum Universitatum Responis, ad Supremi, quod in terris est, Romani Tribunalis definitivam Sententiam; & ad irrefragabilia Sacræ Congregationis Oracula transcendamus.

Certè dudum est, quando Rota Romana hanc ipsissimam de mixto Collegio Controversiam clarissimè, & evidentissimè decedit. In Decisione illâ Magistrali 17. post Tamburinium de Jure Abbatiss. in Leodiensi Abbatissatûs ferè per tot. vertebatur illic causa super Electione Abbatissæ facta in Munsterbelisensi Canonistarum Secularium Collegio, quod aliàs Collegium S. Amoris, & S. Landradæ dicitur: est illud Freckenhorstensi, ut ovum ovo, & lac lacti simillimum. Utrumque indubitatè communis vitæ expert, utrumque indubitatè mixtum, Seculare indubitatè utrumque. Et tamen tam Rota, quàm S. Congregatio Concilii in dicta causâ Abbatissatûs Leodiensis, unanimi calculo definit, & declarat, quod Abbatissæ hujusmodi Collegiorum, seu (ut stylo veteri vocantur) *Monasteriorum*, debeant absolutè, irremissibiliter, nullâ etiam immemorabili consuetudine obstante, esse ad minimum *Tricenariæ*. Verba Rotæ in d. decisione. n. 2. sunt hæc ipsissima: *Juxta resolutionem aliàs per Illustrissimos Dominos Sacri Concilii interpretes in hac causâ factam, quantum ad Electionem Elsiæ, NB. Illa non potest sustineri, cum tam ex ipsomet instrumento Electionis, quàm etiam ex ejus propriâ confessione constet. NB. Illam non fuisse etatis legitime 30. annorum, quæ ex dispositione d. c. Indemnitatibus &c. non obstante quacunque consuetudine est necessaria in Abbatissâ.* Hactenus verba Rotæ; quibus omninò consonat Pignatellus Tom. 8. consultat. 49. n. 2. allegans inhæsitivam Sacræ Congregationis Concilii resolutionem. Ibi: *Electionem tamen Abbatissæ in Collegio Canoniarum &c. de quibus c. Indemnitatibus §. penult. de Elect. in 6. &c. præsupposito, quod ab immemorabili in ejus Electione dispositio dicti c. Indemnitatibus. nulla sit habitatio ratio, Sacra Congregatio censuit non comprehendi hoc Decreto (scilicet Conc. Trident. sess. 25. c. 7. de Reform. quadraginta annos in Abbatissa requirente)*

(a) Virgilius.

sed

sed NB. teneri observare ea, quæ decernuntur in dict. C. Indemnitatibus, nimirum ætatem triginta annorum, & hujusmodi consuetudinem, scilicet Capiti Indemnitatibus contrariam, esse rejiciendam tanquam corruptelam.

En Rota! En Sacra Concilii Congregatio unanimem sententiam DD. secutæ, clarissimè decidunt, quòd Abbatissa Canoniarum Secularium, qualis est Abbatissa S. Amoris, seu Munsterbilsensis, debeat esse triginta annorum juxta C. Indemnitatibus §. penult. nullâ obstante consuetudine.

Et sanè sola hæc Resolutio (si nihil aliud faveret, cùm tamen faveant omnia) victricem Laurum, & plenos causæ nostræ triumphos præbere deberet; nam quidquid sit de Autoritate Rotæ Romanæ; certè S. Concilii Congregatio suis in Resolutionibus, etiam in casu particulari editis, vim Legis obtinet. Fagnan. in c. quoniam num. 3. & seq. de constitut. Barbosa §. E. V. L. 1. c. 4. n. 81. Rota decis. 74 num. 4. tit. final. de Miscellan. coram Eminentissimo Falconier. Quare meritò in hac geminatâ S. Congregationis Resolutione triumphamus, eamque tanquam certam Victoriæ arrham utrâque amplectimur manu. Nec dubitamus futurum, ut Sacra Concilii Congregatio, si interrogetur, idem respondeat in hæc causa Freckenhorstensi, quod olim respondit in Munsterbilsensi.

Ne quis autem ambigat Collegium Munsterbeliense, ut & est Freckenhorstense, mixtum esse, liquet id ex ipsa d. Decis. Rotali à n. 7. ibi: Quod procedit etiam in Electione Abbatissæ, quæ faciendâ est à Mulieribus simul cum Masculis, ut tradit Joan. Andr. in d. C. Indemnitatibus sub num. 3. V. Canonica. Et Geminianus in §. supradicta n. 4. qui dicunt prædictum textum habere locum etiam, quando Canonici Seculares simul adsunt cum Mulieribus. Liquet clariùs ex Decision. Rotæ in Leodiensi Coadjutoriæ 17. Maji 1680. coram Vice-Comite in principio; ibi: Postquam Sacra Congregatio Consistorialis demandaverat Relaxationem Supplicationis Coadjutoriæ Abbatissatûs Ecclesiæ Collegiatæ utriusque sexûs, loci Munsterbilsensis sub invocatione S. Amoris. An non Ecclesiæ Collegiatæ utriusque sexûs est mixta?

Frustra autem fatalem illam Rotæ & S. Congregationis Resolutionem à Freckenhorstensi Electione avertere conantur Advocati Westerholtici, dum dicunt primò inanissimè & per merum figmentum: quòd Electio Münsterbeliense fuerit de Abbatissa Regulari, seu Professâ; nam constat evidentè toti Belgio, quòd Collegium Münsterbilsense sit Canonissarum Secularium, quæ nullam professionem faciunt; sed nubere, dum volunt, valent; & patet primò ex ipsâ d. Decis. Rotali, in quâ Elsiæ tantùm obijcitur, quòd non sit legitimæ ætatis triginta annorum; qualis etiamnum requiritur in Abbatissis Secularibus juxta C. Indemnitatibus, cùm è contra in Abbatissis Regularibus, secundùm Tridentinum, expressè requirantur Anni quadraginta: Sess. 25. cap. 7. de Regular. ibi: Abbatissa &c. eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam Professionem

F

lauda-

Num. 63.
Resolutiones, quas Sacra Concilii Congregatio, vim legis habet.

Num. 64.
Collegium Canonissarum Munsterbilsensis est mixtum.

Num. 65.
Est secularis.

laudabiliter vixerit. Hinc cum Elise non objiciatur defectus quadraginta, sed tantum triginta annorum, & nulla fit mentio de expressâ Professione, signum manifestum est, quod ibi non de Regulari, sed de Seculari Abbatissâ sit actum.

Num. 66.
Testes de
seculari-
tate.

Miræus,

Guicciar-
dinus.

Zypæus, qui
vel solus
Adversa-
riorum fig-
menta con-
vellit.

Patet secundo, quia de *Secularitate* aliunde constat. Testatur de illâ Myræus Belgarum Historicus celeberrimus, qui L. de Canonic. c. 34. de hoc ipso individuali Collegio agens in fin. ait: *EST COLLEGIUM UTRIUSQUE SEXUS SECULARE*. Testatur de illâ Rerum Belgicarum peritissimus, Testisque oculatus Guicciardinus in Descriptione totius Belgii, & signanter in Descriptione Leodii pag. 508. ibi de Bilsâ ita scribit: *Per insignis ad Demeram flumen pagus est, Sedi Leodiensi subditus, & Amplissima Abbatia, Münsterbilsen vulgò appellata, conspicuus. Eam etiam colunt Canonica nobili stirpe prognata, quæ & ipsa, cum visum est, nubunt. Si autem nubant, Seculares sunt Canonissæ.* Testatur de eâ Belgii Oraculum & magnus Canonista Zypæus, qui L. 3. Consultat. Canon. de Regular. Consult. 17. de *Canonissis Secularibus* ita scribit à num. 2. *Pluribus superioris inferiorisque Germaniæ locis talia Collegia sunt fundata, & Collega, etiam NB. utriusque sexus Præbendas possident. Abbatissa, quæ Collegii caput est &c. solenni modo ex juris dispositione sicut alia veri nominis Abbatissa ELIGI DEBET.* Et num. 8. *Canonica Seculares adscripta suis Ecclesiis Secularibus* (attendatur bene ad omnia verba, quia hic Autor solus abundè hoc loco in uno folio confutat, & refellit omnia partis adversæ figmenta, tam studiosè ad tegendam veritatem plus quàm integro decennio elaborata) *in iis vivunt ut Canonici Seculares, Horas Canonicas decantant, Orationi & cultui divino vacant, in sortem & partem Domini sunt vocata ut Canonici &c.* Et num. 12. NB. *Nomen porro Monasterii etsi principali significatione indicet locum Regularem, tamen usus etiam ad secularia Collegia transfudit; tam feminini sexus, ut NB. Münsterbilsen; quàm ad Cathedralia Virorum, ut Monasteriense, & Ultrajectinum, & alibi. Eò fortè, quod populus, pene quem est usus Vocabulorum, vulgò non adverterit differentiam inter Regulares & Canonicas Domos, quas viderent symbolizare in divinis Officiis peragendis. Ubi præter alia multa, suis locis non semel inculcanda, vides Collegium Münsterbilsense inter Collegia Canonissarum *Secularium* numerari, & quidem ab Officiali & Vicario Generali Belgico, de rebus Belgicis optimè instructo. Adde Rotæ Decisionem 138. num. 1. 12. 14. 15. in Leodiensi Coadjutoria 17. Maji 1680. coram Bon. Memor. Vicecomit. Adde Documenta, quæ Advocati Winkelhaufici in Summar. addit. num. 6. Romæ in hac causâ adduxerunt. Nec dubites, Collegium Münsterbilsense jam tum tempore dictæ Decis. Rotalis, & Resolutionis S. Congregationis *Seculare* fuisse; nam totâ Demonstratione primâ evicimus, quod jam ante finem Seculi tertii decimi Canonissæ generaliter rejectâ communitate ad vitam singularem & secularem sint relapsæ. Et de hoc individuali Münsterbilsensi Collegio jam ante istam Rotæ & S. Congregationis Resolutionem editam*

Num. 67.
Münster-
bilsenses
jam Secu-
lares fuisse
ante dict.
Rotæ & S.
Congreg.
Resolutio-
nem.

Anno

Anno 1594. Guicciardinus num. 66. citatus, dicit: Munsterbilsenses Canoniffas posse nubere, adeoque esse Seculares. Scripsit autem Guicciardinus Anno 1560. hinc evidens est, quod resolutiones Rotæ & S. Congregationis in causâ Munsterbilsensi datæ, casum Freckenhorstensem liquido decidant, ut loco Ellixæ meritò ponatur Westerholtia: Et ita respondeat in presenti negotio Rota: *Juxta Resolutionem aliàs per Illustrissimos Dominos Sacri Concilii interpretes factam, quantum ad Electionem Westerholtia, Illa non potest sustineri, cum constet illam non fuisse ætatis legitima 30. annorum, quæ ex dispositione d. c. Indemnitatibus, non obstante quacunque consuetudine est necessaria in Abbatissa.*

Nec refert primò, quòd extensor d. Rotalis Decisionis pro requisitâ 30. annorum ætate præter c. *Indemnitatibus* citaverit *Trid. sess. 25. c. 7. de Regular.* nam in hoc Extensor evidenter erravit; cum Tridentinum illic non *triginta*, sed *quadraginta* annos requirat. Et si illic fuisset actum de Abbatissâ Regulari, quæ debet esse quadragenaria, debebat solum *Trid.* citari, non c. *Indemnitatibus*: cum autem, ut demonstratum est, fuerit Abbatissa *Secularis*; solum c. *Indemnitatibus* allegandum erat. Nec mirum, lapsum Extensorem:

Quandoque bonus dormitat Homerus (a)

Et opere in longo fas est obrepere somnum (b)

Nec qui Extensoris officium induit, hominem exuit. Et *cujusvis hominis est errare.* Et satis Extensorum hujusmodi non raros lapsus Cardinalis de Luca in *Relat. Curia Rom. disc. 32. n. 75. & 77.* aliique deplorant. Rectè Poëta:

Suus cuique attributus est error (c)

Fingamus tamen actum illic de Abbatissâ Regulari. Nihilominus Resolutione S. Congregationis & Rotæ tanquam fulmine disjicitur, dissipatur, & extinguitur figmentum illud partis adversæ, & Wamesii, quo fingitur, quod caput *Indemnitatibus* non comprehendat Collegia *mixta*: nam ex ipsâ Resolutione patet, quod ibi fuerit actum de Collegio mixto. vide num. 64. ergo caput *Indemnitatibus* (quod Adversarii fingunt esse correctorium Juris Antiqui, adeoque non extendendum ad Collegia *mixta*) reverà se extendet ad Collegia *Regularia mixta*, non obstante figmento Adversariorum. Ergo pariter non obstante figmento Adversariorum se extendet ad Collegia *mixta Secularia* Canonissarum; quia nec umbra disparitatis apparet. Adeoque quocunque se vertant Adversarii fateri dirâ compelluntur necessitate, quod c. *Indemnitatibus* se extendat ad Collegia *mixta*. Atque sic debellatum est in pugnâ quam tanto strepitu, etsi omnino temerè, solo Wamesio classicum canente, de mixtis Collegiis contra nos & integros Authorum exercitus infeliciter movit pars adversa. Jacet hinc Antagonistarum Achilles. Equidem ruinis ejus, superscribo illud Horatianum

Vas consili expers mole ruit suâ (d)

F 2

(a) *Horat. de arte Poëtic. v. 359.* (b) *Horat. ibidem.* (c) *Horat.*
(d) *Ovidius L. 1. Metamorph. v. 150.*

Num. 68.
Lapsus Extensoris Decisionis cuiusdam Rotalis.

Num. 69.
Abbatissa Regularis non 30. sed quadraginta annorum esse debet.

Num. 70.
Capite Indemnitatibus agi de Collegiis mixtis, concludenter probatur ex Resolutione S. Congregationis Concilii & Rotæ.

Trium-

Triumphum & hic Victrici Veritati decernat Astraæ, nisi iterum
 - - - - Terras Astraæ reliquit (a)

Nam

Hac est præcipuo Victoria digna triumpho (b)

Cum ex resolutione illâ S. Congregationis, & Rotæ (sive jam illic agatur de Abbatiflatu Regulari, sive Seculari) nimis manifestè appareat, quod caput *Indemnitatibus* agat de Collegio *mixto*, quod tamen Adversarii aliàs perfrictâ fronte negârunt, pernegârunt, abjurârunt. Quòd si Adversariis (ut sunt fabularum pleni, & illis more plautini vasis hanc illac perfluunt) fingere allubesceret in d. Rotæ & S. Congregationis Resolutione, non caput *Indemnitatibus*, sed solùm *c. 7. Trident. sess. 25. de Regular.* attendendum esse; licet id manifestè falsum sit, eo tamen dissimulato, auribus iterum Adversarios teneo; nam si illic Tridentinum 40. annos exigens, ad Regularia Collegia mixta, se extendat; non attento, quod in hoc manifestè sit correctorium capitis *Indemnitatibus*, 30. solùm annos requirentis; quo, amabò, veri colore, dici poterit, quod caput *Indemnitatibus*, se non extendat ad Collegia Secularia Canonissarum mixta, etsi (quod falsissimum esse evincam num. 205.) verum foret, quod sit correctorium capitis *Cum in cunctis de Election.* Maneat itaque tanquam certum, quod (ut uno ore docent Authores Antiquissimi, medii, moderni, ut docent Germani, Belgæ, Lotharingi; ut docent Galli, Itali, Hispani, cæterique; ut docet Rota, & ipsamet plus vice simplice, Sacra Congregatio) quod inquam, capitulum *Indemnitatibus*, non obstantibus Adversariorum cavillis comprehendat, & quidem multò maximè, *Mixta* Canonissarum Collegia; quæ veritas adhuc magis illucescet, ubi parte 2dâ hujus operis, à num. 103. à frivolis adversariorum objectiunculis vindicata, & novis, intrinsicisque rationibus mirum in modum ulterius illustrata fuerit.

C A P U T VI.

Sextam proponit Demonstrationem, qua maxime tangit Collegia Canonissarum singulatim habitantium.

DEMONSTRATIO SEXTA.

SI omnes Doctores, nullo reclamante, doceant capite *Indemnitatibus* agi de Canonissarum *separatim* habitantium Collegiis, tum id tanquam moraliter certum & evidens est omnino tenendum. Atqui. Ergo. Majoris Veritas patet

(2) Ovid. L. 2. Am. Eleg. 12. dist. 2.